

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА
Кафедра філософії, історичних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор професор
Р.М. ШЕЛУДЬКО
«*81*» *серпень* 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВБ 1.2 «ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ»

Рівень вищої освіти

Галузь знань

Спеціальність

Освітньо-професійна програма

Факультет обліку і фінансів

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти

07 «Управління та адміністрування»

071 «Облік і оподаткування»

«Облік і оподаткування»

Харків – 2020

Робоча програма «Загальна теорія політики» для здобувачів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування».
«31» серпня 2020 р. 21 с.

Розробник: Кравцов Анатолій Іванович, кандидат історичних наук, доцент,
професор ХНАУ

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософії, історичних і соціальних дисциплін
Протокол №1 від «29» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри філософії, доцент
29 серпня 2020 р.

А. КРАВЦОВ

Схвалено навчально-методичною комісією факультету обліку і фінансів.
Протокол № 2 від «31» серпня 2020 р.

Голова навчально-методичної комісії
факультету обліку і фінансів,
к.е.н., доцент

О. ГОРОХ

© КРАВЦОВ А.І., 2020 рік
© Харківський національний
аграрний університет, 2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Модулів – 3	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» Освітньо-професійна програма – «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 5	Освітній ступінь: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти Кваліфікація – «молодший бакалавр обліку і оподаткування»	16 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60	84
		Вид контролю:	
		залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна теорія політики» є формування знань про політику, політичну владу, політичну систему та її взаємодію з іншими системами, політичні процеси, оволодіння студентами основними категоріями та теоретичними підходами сучасної політичної науки, а також створити підґрунтя для вивчення конкретних політологічних дисциплін та спецкурсів.

Завданнями вивчення дисципліни «Загальна теорія політики» є:

- визначати специфіку політики як сфери суспільного життя;
- сформувати у студентів розуміння понятійно-категоріального апарату та методології політичної науки;
- вирізняти теоретичні і прикладні, аксіологічні та інструментальні компоненти політичного знання, а також інструментальні та поза інституційні аспекти політики, раціональне та нераціональне в ній;
- навчити студентів характеризувати основні різновиди політичних систем та політичних режимів;
- допомогти оволодіти колом проблем, що відносяться до людського виміру політики, специфіки політичної соціалізації особистості;
- навчити застосовувати на практиці теоретичні положення даного курсу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність політики, головні його ознаки та структурні елементи;
- предмет, методи і категорії політичної науки;
- основні суб'єкти і об'єкти політики;
- місце теорії політики в системі наук про суспільство;
- рівні політики;
- сутність понять «влада» і «політична влада»;
- концепції політичної влади;
- структуру влади: суб'єкти, об'єкти, джерела, ресурси, функції;
- сутність політичного елітизму;
- лідерство як соціальний феномен;
- особливості політичного лідерства в Україні;
- сутність, типи, цілі та стратегії політичної опозиції;
- підходи до класифікації політичної опозиції в сучасній політичній науці.
- структуру та функції політичної системи;
- основні типології політичних систем;
- ознаки, функції держави та теорії виникнення держави;
- виникнення і розвиток громадсько-політичних організацій, рухів;

- підходи до класифікації суспільно-політичних рухів;
- сутність, структуру та функції політичної ідеології;
- рівні функціонування політичної ідеології;
- визначення та структуру політичної свідомості;
- типи та форми прояву політичної свідомості;
- сутність, структуру і функції політичної культури;
- сутність та структуру політичного процесу, його основні стадії;
- політичну діяльність як основний об'єкт практичної політології;
- понятійний та формально-логічний апарат теорії міжнародних відносин;
- основні тенденції еволюції міжнародних відносин та світового політичного процесу.

вміти:

- пояснити різницю між політологією та загальною теорією політики;
- визначати різні рівні політики;
- аналізувати сучасні концепції еліт;
- визначати принципи формування та діяльності опозиції;
- визначати об'єктивні та суб'єктивні сторони лідерства;
- аналізувати шляхи формування та системи рекрутування еліт;
- класифікувати політичну опозицію;
- пояснити різницю між основними типами політичних систем;
- аналізувати ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства;
- визначати політичний вплив ЗМІ на громадську думку;
- класифікувати політичні партії і об'єднання в Україні;
- аналізувати вплив політичної ідеології на життя сучасної України;
- пояснити місце і роль політичної культури в загальній системі культури і в політичному житті суспільства;
- шукати методи та ресурси тиску груп інтересів на структури влади;
- аналізувати місце політичного рішення в політичній діяльності;
- пояснювати та оцінювати глобалізаційні та інтеграційні процеси;
- визначати основні напрямки розвитку світової політики та місце України в міжнародних відносинах.

Перелік компетенцій:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та контролю суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК02. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.

ЗК10. Здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК06. Здатність застосування знань права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

ФК14. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Формувати філософську культуру мислення, пізнання навколишнього світу та самого себе.

ПРН 16. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 17. Усвідомлювати особливості сучасної економіки, інституційної структури, основних напрямів політики держави, цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:

1. Політична економія.
2. Історія України та української культури.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:

1. Соціологія
2. Менеджмент

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль І. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ ТА ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Змістовий модуль 1. Політика як феномен суспільного життя

Тема 1. Політика та політологія: понятійно-категоріальний апарат

Тема 2. Наука про політику як самостійна наукова дисципліна.

Змістовий модуль 2. Політична влада

Тема 3. Політична влада та її носії.

Тема 4. Політична еліта та політична влада.

Тема 5. Політичне лідерство.

Тема 6. Політична опозиція.

Модуль ІІ. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Змістовий модуль 3. Політична система та організація суспільства.

Тема 7. Поняття і структура політичної системи.

Тема 8. Основні типології політичних систем.

Тема 9. Держава в політичній системі суспільства.

Тема 10. Громадянське суспільство і держава.

Модуль ІІІ. ІНДЗ (реферати)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п.с	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ ТА ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ												
Змістовий модуль 1. Політика як феномен суспільного життя												
Тема 1. Політика та політологія: понятійно-категоріальний апарат	9	2	1		3	3	9	1				8
Тема 2. Наука про політику як самостійна навчальна дисципліна.	9	2	1		3	3	11	1				10
Разом зазмістови ммодулем 1	18	4	2		6	6	20	2				18
Змістовий модуль 2. Політична влада												
Тема 3. Політична влада та її носії.	9	2	1		3	3	9		1			8
Тема 4. Політична еліта та політична влада.	9	1	2		3	3	11		1			10
Тема 5. Політичне лідерство.	9	1	2		3	3	11		1			10
Тема 6. Політична опозиція.	9	2	1		3	3	8					8
Разом зазмістови ммодулем 2	36	6	6		12	12	39		3			36

Модуль II. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА												
Змістовий модуль 3. Політична система та організація суспільства												
Тема 7. Поняття і структура політичної системи.	9	2	1		3	3	9		1			8
Тема 8. Основні типології політичних систем.	9	1	2		3	3	8					8
Тема 9. Держава в політичній системі суспільства.	9	2	1		3	3	8					8
Тема 10. Громадянсь ке суспільство і держава.	9	1	2		3	3	6					6
Разом за змістовим модулем 3	36	6	6		12	12	31		1			30
Усього годин	90	16	14		30	30	90	2	4			84

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політика та політологія: понятійно-категоріальний апарат	1
2	Наука про політику як самостійна наукова дисципліна	1
3	Політична влада та її носії	1
4	Політична еліта та політична влада	2
5	Політичне лідерство	2
6	Політична опозиція	1
7	Поняття і структура політичної системи	1
8	Основні типології політичних систем	2
9	Держава в політичній системі суспільства	1
10	Громадянське суспільство і держава	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політика та політологія: понятійно-категоріальний апарат	2
2	Наука про політику як самостійна наукова дисципліна	1
3	Політична влада та її носії	2
4	Політична еліта та політична влада	1
5	Політичне лідерство	2
6	Політична опозиція	1
7	Поняття і структура політичної системи	2
8	Основні типології політичних систем	1
9	Держава в політичній системі суспільства	2
10	Громадянське суспільство і держава	1
11	ЗМІ в політичній системі	2
12	Політичні партії в політичній системі суспільства	1
13	Політичні ідеології	2
14	Політична культура	1
15	Політична свідомість	2
16	Політичний процес та особа в ньому	1
17	Політична поведінка та політична діяльність	2
18	Політичні рішення: сутність, технології прийняття і впровадження	1
19	Групи інтересів у політичному процесі	2
20	Політичні конфлікти в суспільно-політичному житті	1
	Усього	30

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Наука про політику: предмет, об'єкт.
2. Місце науки про політику в системі наук.
3. Основні методи та функції науки про політику.
4. Політика як суспільне явище: поняття, структура і функції.
5. Суб'єкти та об'єкти політики.
6. Поняття та структура політичної сфери суспільства.
7. Поняття політичної влади.
8. Розподіл влади в сучасному суспільстві.
9. Основні ресурси влади.
10. Легітимність влади, типи легітимності влади.
11. Структурна організація політичної влади: суб'єкт, об'єкт, ресурси.
12. Поняття та функції політичної системи суспільства.
13. Типологія політичних систем: тоталітарні, авторитарні, демократичні.
14. Поняття і типи політичних режимів, їх ознаки.
15. Поняття, ознаки та функції держави.

Кожне завдання по 2 години.

Усього – 30 годин.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі диференційного заліку (згідно навчальних планів факультету) або шляхом накопичення балів за поточним контролем.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання тестів, самостійних робіт, індивідуальних завдань, ведення конспектів лекцій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінці виконання тестових завдань, оцінок під час самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу, наприклад, активність в діловій грі.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і призначається по завершенню вивчення змістовного модулю. Питання або практичні завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Завдання можуть передбачати творчу роботу, відповідь на тестові завдання тощо. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятою шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

Перевірка лекційного конспекту та словника базових понять – проводиться в рамках практичного заняття, присутність на лекції і ведення конспекту та словника може оцінюватися в балах та враховуватися у кумулятивній оцінці.

Індивідуальні завдання – оцінюються викладачем або за результатами доповіді на практичному занятті або окремо за наданим текстом.

Залік – письмова або усна відповідь на питання, що містяться в екзаменаційному білеті. Питання екзаменаційних білетів можуть доводитися до студентів заздалегідь. Екзаменаційні білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Екзаменатора призначає завідувач кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятою шкалою академічних оцінок.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Модуль 1 (поточне тестування)										Модуль 2 Прес-конференції, дискусії	Модуль 3 ІНДЗ	Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3						
15			20				15			20	20	10	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	ТТ.1,4,6,7,9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4 бала кожна тема			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
	для заліку		
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЗАГАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ВРАХОВУЮТЬСЯ

1. Результати поточного контролю (тестування) по кожній темі або усна відповідь студента під час відповідних семінарських занять, якщо за неї отримана вища оцінка.
2. Якість підготовки і рівень захисту індивідуального навчально-дослідного завдання.
3. Результати самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студента.
4. Залік з курсу в усній або письмовій формі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

Оцінка **«відмінно» – 90-100 балів** – виставляється студентові, який при відповіді на запитання показав досконалі, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу та основної і додаткової літератури, продемонстрував високий рівень самостійного аналітичного мислення та вміння самостійно вести пошук необхідної наукової інформації, ставити і розв'язувати наукові проблеми.

Оцінка **«добре» – 74-89 балів** – виставляється студенту, якщо при відповіді на запитання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, продемонстрував знання основної і додаткової літератури, показав володіння практичними вміннями та навичками з виконання самостійної наукової роботи, але зробив окремі незначущі помилки, які не мають принципового значення.

Оцінка **«задовільно» – 64-73 бали** – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленими завданнями, передбаченими програмою на рівні репродуктивного відтворення, продемонстрував деякі елементи самостійного мислення, але при цьому окремими вміннями та навичками володів невпевнено, припустився помилок у викладенні програмного матеріалу.

Оцінка **«незадовільно з можливістю повторного складання» – 35-59 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив серйозні прогалини в знаннях, не здатний використовувати ці знання на практиці, що робить неможливим подальше навчання і опрацювання дисциплін гуманітарного і соціально-економічного спрямування.

Оцінка **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» – 0-34 бали**.

Критерії оцінювання поточного тестування:

- 1 – 2 вірних відповіді – 1 бал
- 3 – 5 вірних відповідей – 2 бала
- 6 - вірних відповідей – 3 бала
- 7 – 8 вірних відповідей – 4 бала
- 9 – 10 вірних відповідей – 5 балів

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання (реферату):

- самостійність виконання;
- логічність, деталізація та послідовність викладення матеріалу;
- повнота й глибина розкриття теми;
- обґрунтованість висновків,
- наявність ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо);
- наявність конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані джерела та літературу;
- кількість використаних джерел та літератури (не менше десяти);
- якість оформлення;
- рівень засвоєння матеріалу, вміння висвітлювати його перед аудиторією.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

- самостійність виконання;
- логічність, деталізація та послідовність викладення матеріалу;
- повнота й глибина розкриття теми;
- змістовна узгодженість складових роботи;
- забезпечення виконання всіх параметрів завдання;
- обґрунтованість висновків,
- якість оформлення.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорні конспекти лекцій, комплексні навчально-методичні матеріали, посібники, довідники, наукові та періодичні видання, комп'ютерно-інформаційні схеми, таблиці, діаграми, кіно- фотодокументи, аудіо матеріали, слайди, політичні карти світу та України.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Політологія: Підруч. для студ. вузів / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. — К., 2001.
2. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: Моногр. — К., 2000.
3. Горбатенко В. П. Політична модернізація і місцеве самоврядування // Правова держава: Щорічник наук. праць. — 1996. — Вип. 7.
4. Загальна теорія держави і права / За ред. В. В. Копейчикова. — К., 2000.
5. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вузів. — К., 2004.

6. Українська політологія: витоки та еволюція: Навч. посіб. / За ред. Ф. М. Кирилюка. — К., 1995.
7. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура и стабильность демократии // Полис. — 1992. — № 4.
8. Арендт Х. Традиции и современность: к истории политических идей // Гос. и право. — 1991. — № 3.
9. Арендт Х. Истоки тоталитаризма. — М.: ЦентрКом, 1996.
10. Арендт Х. Джерела тоталітаризму: Спільний видавничий проект телеканалу «1+1» та видавництва «Дух і літера» / Пер.з англ. Володимира Верлока, Дмитра Горчакова. — К.: Дух і літера, 2002.
11. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. — М., 1993.
12. Бебик В. М., Головатий М. Ф., Ребкало В. А. Політична культурасучасної молоді. — К., 1996.
13. Борисов В. К. Теории политических систем. — М., 1991.
14. Бутенко А. П., Миронов А. В. Сравнительная политология. — М., 1998.
15. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произ-
16. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // Избр. произведения. — М., 1990.
17. Гаджиев К. С. Введение в политическую науку. — М.: Издат. кор-порация «Логос»; Изд-во «Выш. образование», 1998.
18. Гегель Г. В. Ф. Философия права / АН СССР; Ин-т философии / Ред. сост. Д. А. Керимов, В. С. Нерсисянц; Пер. с нем. Б. Г. Столпнер, М. И. Левина; Вступ. ст. В. С. Нерсисянц. — М.: Мысль, 1990.
19. Головатий М. Ф. Мистецтво політичної діяльності. — К.: МАУП, 2002.
20. Головатий М. Ф. Політична психологія. — К.: МАУП, 2001.
21. Головатий М. Ф. Соціологія політики. — К., 2003.
22. Головаха Е. К., Бекешкина И. Є., Небоженко В. С. Демократизация общества и развитие личности: от тоталитаризма к демократии. — К., 1992.
23. Горбатенко В. П. Стратегія модернізації суспільства: Україна і
24. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: Теорія, методологія, практика. — К.: Генеза, 2006.
25. Гуггенбергер Б. Теория демократии // Полис. — 1991. — № 4.
26. Даль Роберт А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О. Д. Білогорського. — Х.: Каравела, 2002.
27. Дарендорф Р. Дорога к свободе: демократизация и проблемы в восточной Европе // Вопросы философии. — 1990. — № 9.
28. Дегтярев А. А. Предмет и структура политической науки // Вестн. МГУ. — 1996. — № 4. — Сер. Полит. науки.
29. Зеленюк Г. Навздогінна модернізація: досвід Польщі і України. — К., 2003.
30. Истон Д. Категории системного анализа политики // Антология мировой политической мысли. — Т. 2. — М., 1997.
31. Истон Д. Системный анализ политической жизни. — М., 1965.

32. Історія політології / За ред. І. А. Кирилюка. — К., 2002.
33. Кант І. Ідея всеобщей истории во всемирно-гражданском плане (1784) // Соч.: В 6 т. — М., — 1966. — Т. 6.
34. Ковлер А. И. Кризис демократии? Демократия на рубеже XXI века. — М., 1997.
35. Ковлер А. И. Исторические формы демократии: проблемы политико-правовой теории. — М., 1990.
36. Комаров С. А. Общая теория государства и права. — М., 1998.
37. Котигоренко В. Етнічні протиріччя і конфлікти в сучасній Україні: політологічний аспект. — К., 2004.
38. Кузьмин А. И. Демократия: некоторые вопросы теории, методологии и практики. — М., 1986.
39. Лейпхарт А. Демократия в многосоставных обществах: сравнительные исследования. — М., 1997.
40. Пойченко А. М. Політика: теорія і технологія діяльності. — К., 1994.
41. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях / За ред. В. М. Пічі. — К., 2001.
42. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. — К.: Основи, 1994. — Т. 1, 2.
43. Рассел Б. Власть: новый социальный анализ. — К., 1996.
44. Ребкало В. До нової парадигми політичної культури // Політологічний вісник. — К., 1993.
45. Ростоу Д. Переходы к современной демократии: попытка динамической модели // Полис. — 1996. — № 5.
46. Рудич Ф. М. Політологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти. — К., 2004.
47. Рудич Ф. М. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти: Моногр. — К., 2002.
48. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. — К., 1996.
49. Сарторі Джовані. Порівняльна конституційна інженерія. — К., 2001.
50. Сравнительное конституционное право. — М., 1996.
51. Токвиль Ал. О демократии в Америке. — М., 1994.
52. Тоффлер О. Проблемы власти на пороге XXI века // Свободная мысль. — 1992. — № 2.
53. Фридрих К., Бжезинский З. Тоталитарная диктатура и автократия // Тоталитаризм: Что это такое? (Исслед. зарубеж. политиков). — М.: ИНИОН, 1993. — Ч. 2.
54. Хабермас Ю. Вовлечение другого. Очерки политической теории. — СПб.: Алетейя, 2001.
55. Хайек Ф. А. фон, Дорога к рабству: Пер. с англ. / Предисл. Н. Я. Петракова. — М.: Экономика, 1992. — 176 с.
56. Хакер Е. Що є політична теорія // Політологічні читання. — 1993. — № 1.

57. Халипов В. Ф. Власть: основы кратологии. — М., 1996.
58. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций // Полит. исследования. — 1994. — № 1.
59. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. — К., 1995.

Додаткова:

1. Абетка української політики: Довідник. — К., 2001.
2. Амосов Н. Размышления об обществе, будущем и об Украине // Новітня Україна 1991 – 2001: Роздуми видатних сучасників: Кол. мон. — К., 2001.
3. Арбатов А.Г., Богомолов О.Т., Галкин А.А. Грани глобализации: трудные вопросы современного развития. — М.: Альпина Паблишер, 2003. — 592 с.
4. Аристотель. Политика // Соч.: В 4 т. — М., 1990. — Т.4.
5. Арсеєнко А. Глобалізація чи фрагментація і пауперація ? Що нам готує вік прийдешній ? // Віче.- 1998.- № 12.- С. 98-117.
6. Бакунин М.А. Философия. Социология. Политика. — М., 1989.
7. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования: Пер. с англ. — М.: Academia, 1999. — 956 с.
8. Бжезинский З. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство / Пер. с англ. — М.: Международные отношения, 2004. — 288 с.
9. Бжезінський З. Велика шахівниця. — Львів – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. — 236 с.
10. Боднар А. Элементы теории политики // Под ред. В. Макаренко. — Ростов-на-Дону, 1991.
11. Бурдые П. Социология политики. — М., 1993.
12. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произв. — М., 1990.
13. Вегеш М., Щадей М. Зарубіжні футурологічні концепції на межі тисячоліть: порівняльний аналіз. — Ужгород: УНУ, 2003. — 77 с.
14. Вовканич С. Посттоталітарний розвиток // Нова політика. — 1997. — № 2.
15. Врублевський В., Хорошковський В. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси.- К., 1997.-424 с.
16. Гаєвський Б.А. Сучасна українська політологія. — К., 1999.
17. Гелд Дейвід, Мак-Грю Е. Глобалізація / антиглобалізація. / Пер. з англ. — К.: КІС, 2004. — 180 с.
18. Горбулін В. Демократія і національна безпека: друзі чи вороги? //Урядовий кур'єр. — 25 грудня 1997.
19. Горбулін В. Національна безпека України та міжнародна безпека // Політична думка. — 1997. — № 7.
20. Горбулін В. та ін. Сучасні інформаційні технології та системи // Стратегія. Перспектива. — 2000. — № 1 — 2.
21. Гречко П. К вопросу о понятии “национальная безопасность” // Социально-политический журнал. — 1998. — № 3.
22. Грушевський М. На порозі Нової України. Гадки і мрії. — К., 1992.

23. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – №31.
24. Державна влада в Україні (структура та повноваження): Довідник. – К., 1997.
25. Друкер П. Посткапиталистическое общество // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
26. Загальна Декларація прав людини: прийнята ООН 10 грудня 1948 року. – К., 1963.
27. Засєць А. Український парламентаризм. Формування й удосконалення // Віче. – 1998.
28. Костенко С. Мас-медіа у виборах // Політична думка. – 1999. – № 17.
29. Кравченко В. Інформаційна політика. Розставимо акценти // Віче. – 1996. – № 8.
30. Литвиненко О. Інформаційна безпека – складова національного суверенітету // Політика і час. – 1997. – № 4.
31. Мартинов А.Ю. Футурологічні сценарії глобальної перспективи // Нова парадигма: Альманах наукових праць. – Вип. 28. – Запоріжжя, 2002.
32. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства. – К.: Либідь, 1999. – 360 с.
33. Павленко Ю. Три підходи до розуміння світового історичного процесу // Політична думка. – 1997. – №1.
34. Павловський М. Світ і Україна на порозі третього тисячоліття. І перед вибором // Віче. – 2000. – № 1.
35. Панарин А.С. Глобальное политическое прогнозирование: Уч. для вузов. – М, 2000.
36. Поздняков А. Информационная война за влияние в мире и политическая власть // Власть. – 2000. – № 10.
37. Райх Р. Труд наций. Готовясь к капитализму XXI века // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
38. Тихомиров С. Політичний розвиток у геополітичному вимірі // Віче. – 1999. – № 8.
39. Тихомирова Є.Б. Держава та громадянське суспільство в ідеології сучасного глобалізму та альтерглобалізму // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И.Вернадского. – Серия „Политические науки”. – Том 17 (56). – С.64-72.
40. Тихомирова Є.Б. PR-діяльність недержавних суб’єктів міжнародних відносин Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Серія: міжнародні відносини. – К.: 2003. – Випуск 25-28. – С. 158-163.
41. Тихомирова Є.Б. PR-забезпечення багаторівневої політики архітектури глобального управління // Дослідження світової політики: Збірник нау-кових праць. Вип. 21. – К.: Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, 2003. – С. 230-241.

42. Тихомирова Є.Б. PR-підтримка європейської інтеграції України: досвід Європейського Союзу // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 36. Част. I. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2002. – С. 137–143.
43. Тихомирова Є.Б. PR-формування відкритого суспільства К.: Наша культура і наука, 2003. – 197с. Паблік рилейшнз у глобалізованому світі К.: Наша культура і наука, 2004. – 489с.
44. Тихомирова Є.Б. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія. К.: Наша культура і наука, 2003. – 614с.
45. Тихомирова Є.Б. Вимірювання та оцінка ефективності комунікацій з громадськістю // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 43. Част. I. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2003. – С. 20-24.
46. Тихомирова Є.Б. Дискурсивні моделі глобалізації Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 49. Част. I. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2004. – С. 57-63.
47. Тихомирова Є.Б. Комунікації з громадськістю в міжнародному середовищі: структура, цілі та завдання Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 34. Част. 2. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка, 2002. – С. 70–77.
48. Тихомирова Є.Б. Концепція відкритого суспільства в контексті глобалізації // Дослідження світової політики: Збірник наукових праць. Вип. 22. – К.: Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, 2002. – С. 18-30.
49. Тихомирова Є.Б. Лобізм як складова міжнародного PR Політичний менеджмент. – 2005. – №1 (10). – С. 143-151.
50. Тихомирова Є.Б. Національний та міжнародний аспекти інституціонального забезпечення PR-діяльності Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2004. – Випуск 13. – С. 238-247
51. Тихомирова Є.Б. Особливості міжнародної PR-діяльності держав та державних органів Політологічний вісник. Зб-к наук. праць: № 12. – К.: Знання України, 2002. – С. 145-154. 11.
52. Тихомирова Є.Б. Політична система – система відкритого типу // Політологічний вісник. Зб-к наук. праць: № 13. – К.: Знання України, 2003. – С. 188-194.
53. Томенко В. Самоозначення України: від історії до політики (державна стратегія сучасної України в контексті історичних традицій та світового досвіду). – К., 1998.
54. Томенко М.В. Українська перспектива: історико-політологічні підстави сучасної державної стратегії. – К., 1995.
55. Тоффлер О. Смещение власти: знание, богатство и принуждение на пороге XXI века. – М., 1991.

56. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2005. – 250 с.
57. Туроу Л. Будущее капитализма. Как экономика сегодняшнего дня формирует мир завтрашний // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
58. Українська державність у ХХ ст. / Керівн. авт.кол. О.Дергачов.– К., 1996.
59. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х томах / Редколегія: Л.В.Губерський та ін. Том I, II. – К.: Знання України, 2004.
60. Українські мас-медіа та свобода інформації // Політична думка. – 1994. – № 4.
61. Фукуяма Ф. Конец истории //Вопросы философии. – 1990. – № 3.
62. Фукуяма Ф. Конец истории? //США: экономика, политика, идеология. – 1990. – №5.
63. Халипов В.Н. Власть: Основы кратологии. – М., 1995.
64. Хантінгтон С. Зіткнення цивілізацій // Філософська і соціологічна думка. – 1996. – № 1–2.
65. Хэнди Ч. Алчущий дух. За гранью капитализма: поиск цели в современном мире // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология под ред. В.Иноземцева.. – М., 1999.
66. Цыганков П.А. Международные отношения. - М.: Новая школа, 1996. – 320 с.
67. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2002. – 590 с.
68. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Хрестоматия. – М.: Гардарики, 2002. – 400 с.
69. Шаповал В.Н. Президент у механізмі здійснення державної влади. – К., 1995.
70. Энтин Л.М. Разделение властей: опыт современного государства. – М., 1996.
71. Jozef Kukułka. Wstęp do nauki o stosunkach międzynarodowych. – War, 2003. – 270 s.